

Hezkuntza Konplexutasunaren Indizea (HKI)

Hezkuntza Konplexutasunaren Indizea (HKI) –lehen Hezkuntza Beharren Indizea (HBI) zen–, zailtasun handieneko baldintzetan lan egiten duten ikastetxeak zeintzuk diren jakiteko eratu da, haien beharrak zehatzago definitu eta, hartara, eskaintzen zaizkien baliabideak doitu ahal izateko. HKIren azken helburua gure hezkuntza-sistemaren ekitatea hobetzea da.

Indizea zortzi elementu osagarritan oinarrituta sortu da; horietako zenbaitetan hezkuntza-etapa osoa hartu da kontuan (Lehen Hezkuntza edo Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza), eta beste zenbaitetan, kanpo-ebaluazioetatik ateratako datuak dira abiapuntu, zehazki ISEI-IVEI ikastetxe guztietan egindako ebaluazio diagnostikoetatik.

Hona hemen indize honetan kontuan izaten diren aldagaiak:

- **Ikastetxeen barne-ebaluazioan ikasleek izan duten emaitza.** Lehen Hezkuntzan edo Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, ikasturte amaieran oinarrizko bost konpetentziak gainditzen ez dituzten ikasleen portzentajearen batezbestekoa da.
- **Ebaluazio Diagnostikoan ikasleek izan duten emaitza.** Ebaluatutako konpetentzia bakoitzean hasierako mailan geratzen diren ikasleen ehunekoaren batezbestekoa da. Konpetentzia bakoitzean ikasleak hiru mailatan banatzen dira, eta hasierako maila da apalena; horrek zera esan nahi du, ikasleak ahalegin osagarria egin behar duela etapa amaitzean oinarrizko konpetentziak garatzeko.
- **Ikastetxearen indize sozioekonomikoa eta kulturala (ISEK),** azken Ebaluazio Diagnostikoa egin duten ikasleen arabera kalkulatuta. Ikastetxearen maila sozioekonomikoaren aldagai orokorra da. Aldagai horretan bi muga uztartzen dira: alde batetik, ikastetxeko maila bakar bati erreparatzen dio (Lehen Hezkuntzako 4. mailari edo DBHko 2. mailari), nahiz eta, ikasturteak joan, ikasturteak etorri, datua egonkorra dela egiaztatu den; eta, bestetik, bi urtean behin egiten dela neurketa eta, beraz, ikastetxe batek bi ikasturtetan eusten dio balio berari.
- **Bekadun ikasleak ikastetxean.** Aurreko ikasturtean material-beka bat eskuratu duten ikastetxeko eta etapako ikasleen portzentajea hartzen da kontuan. Mota horretako beka soilik hartzen dira kontuan ikastetxe guztietan irizpide bera erabiltzen delako beka horiek emateko, eta ez da horrelakorik gertatzen jangelako bekekin –ikastetxe guztietan ez dago horrelako bekarik–, ezta garraio-bekarekin ere, etxetik ikastetxerako distantziaren eta garraio-zerbitzua izatearen baldintzapean baitago.

- **Hezkuntza-laguntza premiak dituzten ikasleak.** Laguntza motaren bat behar duten ikasleen portzentajea da; laguntza horrek Hezkuntza Sailaren datu-basean esplizituki zehaztua eta zenbatua egon behar du.
- **Ikasle etorkinak ikastetxean.** Ikastetxe osoan eta etapa osoan dauden ikasle etorkinen portzentajea da.
- **Adin egokitasunik ez duten ikasleak.** Ikastetxean/etapan adin egokitasun egoeran ez dauden ikasleen portzentajea da, hau da, adinaren arabera dagokiena baino beheragoko maila batean eskolatuta dauden ikasleen portzentajea.
- **Ikasleek ikastetxean jarraitzea.** Etapa osoan ikastetxe berean egon diren ikasleen portzentajea da. Ikastetxe batean jarraitutasun txikia izateak, hau da, ikasleen artean aldaketa handia izatea, irakasleen hezkuntza-zeregina zailtzen duela ulertzen da.

Esan bezala, aldagai horietako batzuk Ebaluazio Diagnostikoen aplikazioetatik datoz, eta horiek dira, halaber, eredu estatistikoetan txertatu ditugunak –bi mailetako testuinguru-aldagai gisa–; eredu horiei esker, konplexutasun handiko eta txikiko ikastetxeak zeintzuk diren hautemateko eta hautatzeko aukera izan dugu. ISEK maila, ikasle etorkinak eta adinarekin bat ez datorren mailan dauden ikasleak dira aldagai horiek.

Datu horietan oinarrituta, aldagai guztiak neurri berera doitzen dira (aldagai bakoitza 25 zentileko beste bat bihurtzen da eta, horrela, aldagai guztiak zero puntutik 25 puntura bitarte doaz; konplexutasun-mailarik txikiena zero da, eta handiena 25). Ikastetxe bakoitzaren azken balioa aldagai horien konbinazio haztatua da, ikastetxearen emaitzekin duten erlazioaren arabera. Horrela sortutako Hezkuntza Konplexutasunaren Indizea 0-25 puntu bitarteko aldagaia da.

Sailak indize hori erabiltzea lagungarri izaten da ikastetxeen egoera interpretatzeko, baita ikastetxeei ematen zaizkien baliabideak doitzeko ere.

2022. urterako indize hori egiteko erabili den informazioak honako taula hauetan bereizten ditu konplexutasun handieneko mailak.

Lehen Hezkuntza	ISEK_ED19	ERREPIK. PORTZENTAJEA	BEKA PORTZENTAJEA	ATZERRIKO IK. PORTZENTAJEA	HLBP IK. PORTZENTAJEA	IKASTETXEKO JARRAITASUNAREN PORTZENTAJEA
HKI maila >20	-1,1	21,7	49,5	46,7	15,3	61,2
HKI maila >15 eta <20	-0,4	11,9	35,9	21,1	10	72,4
Guztira (Ikastetxe guztiak)	-0,2	8,4	27,8	15	8,5	80,5

HKI altua duten ikastetxeek, indize sozioekonomiko eta kultural oso apala (edo apala) dute, eta bekadun ikasleen, atzerritar ikasleen eta hezkuntza-laguntzako premia bereziak dituzten ikasleen portzentaje handiak izaten dituzte; gainera, ikasleen

mugikortasun handiagoa izaten dute (HKI maila >20 dutenen artean, % 61k baino ez du egiten Lehen Hezkuntza osoa ikastetxe berean).

Lehen Hezkuntza	Ikastetxeko kalifikazioetan, hasierako mailan (0-4 puntuazioa) dauden ikasleen portzentajea. 2021						
	Euskera	Gaztelania	Atz. Heizk.	Matematika	Natur Zientziak	Gizarte Zientziak	Guztien batezbestekoa
HKI maila >20	24,3	13,7	15,8	18,9	11,9	12,3	16,15
HKI maila >15 eta <20	17,6	9,8	11,6	13,6	9,4	9,7	11,95
Guztira (Ikastetxe guztiak)	11,3	5,7	7	8,4	4,9	5	7,05

Ikasle horiek beren ikastetxeetan dituzten emaitzei dagokienez, beste ikastetxe batzuetan lortzen dituzten emaitzetatik oso azpitik daude.

HKI maila altua duten Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikastetxeak ere, gainerako ikastetxeetatik bereizten dira.

DBH	ISEK_ED19	ERREPIK.	BEKA	ATZERRIKO IK.	HLBP IK.	IKASTETXEKO
		PORTZENTAJEA	PORTZENTAJEA	PORTZENTAJEA	PORTZENTAJEA	JARRAITASUNAREN PORTZENTAJEA
HKI maila >22,5	-1,1	53,4	32,3	47,2	13,3	74,8
HKI maila >21,5 eta <22,5	-0,8	44,1	31,7	23,2	14,6	82,7
Guztira (Ikastetxe guztiak)	0,0	19,6	20,4	12,5	7,0	95,7

Aldeak Lehen Hezkuntzako antzekoak dira, baina ikasle errepikatzaileen portzentajea asko handitu da.

DBH	Ikastetxeko kalifikazioetan, hasierako mailan (0-4 puntuazioa) dauden ikasleen portzentajea. 2021							
	Euskera	Gaztelania	Atz. Heizk.	Matematika	Biologia eta Geologia	Fisika eta Kimika	Geografia eta Historia	Guztien batezbestekoa
HKI maila >22,5	25,3	34,3	31	40,9	19,5	23,7	31,2	29,4
HKI maila >21,5 eta <22,5	23,4	25,1	29,9	30,1	17,1	19,2	23,4	24,0
Guztira (Ikastetxe guztiak)	10,5	10,6	12,2	13,7	6,8	8,6	10,0	10,3

Ikasle horiek beren ikastetxeetan lortzen dituzten emaitzei dagokienez, hasierako mailan dauden ikasleen ehunekoa (hau da, 0 eta 4 arteko ikasturte amaierako puntuazioa dutenak) DBHko batezbestekoa baino hiru aldiz handiagoa da ia konpetentzia guztietan.

Informazio horrek balio du adierazteko hezkuntza-konplexutasunaren indizeak emandako datuek adierazten dutela irakasle-taldearen esku-hartzea zein ikastetxetan den konplexuena.